¶DE HETEROCLITIS NOminibus

¶Grammaticæ VVhitintonianæ Liber tertius de nominum heteroclisi.

Rober. VV. tetrastichon ad lectorem.

Protheos vt possis varios dinoscere vultus.
Tyresię sexus ambiguoq; senis
Salmacidos ne vndis coeant heteroclita mixta.
Hoc VVhitintonii voluito lector opus.

¶Eiusdē distichon in Zoilum.

Cornua Rhinoceros, dentē ni Zoile ponas.
Sanguino léta feret tela Hecatebeletes.

Am. p. 571. W-l. p. 1444.

¶De nominum heteroclisi.

QVum de heteroclitis varia inter grãmaticos sit dissentio/que legẽtis animum adeo perplexũ hinc inde distrahit/ vt nescias quo vultus tenerẽ mutantes prorhea nodo. Huic incõmodo supperias ferre studui. ꝙperlustratis ꝓbis authoribus collegi que lege grãmatica tritior vsus obseruãda cẽset heteroclita. Annotauimus etiã quedã/q̃ apud priscos licet in precio haberẽtur/apud recentiores tñ ob vetustatem obsoletã dicãtur. Legimus apud Plautũ delicia femenino gñe ẽ singulari numero. et apud Ciceronẽ nex. et apud alios alia multa/q̃ lex grãmatica vetat. Quare ne qõ vetet. Cui licuit scriptoribus tibi quoq; licere in ea re putes: aut quod raro inuẽtũ est/aut figurate vel incuria quadã elapsũ/intritũ vsũ vsurpare arroges probabiliter subiungimus precepta.

¶Aptotũ vel monoptotum est quod vnã vocẽ habet per omnes casus vt gummi.
¶Diptotum est quod duos casus habet diuersos/vt tabi tabo.
¶Triptotum quod tres/vt templum templi templo.
¶Tetraptotum quod quattuor/vt gener generi genero generum.
¶Pentaptotũ quod quinq;/vt fastus casti casto casum caste
¶Hexaptotum quod sex/vt totus totius toti toto tote totum.

¶De nominibus heteroclitis.

¶Heteroclitũ nomen est quod variomodo declinatur. ¶Heteroclisis est variis nominum declinatio/que quidem fit casu/numero/genere/declinatione et voce fitq; defectu/abundantia/et variatione.

¶De nominibus quæ vnam terminationem habent singularia tantum.

Hęc aptota feres singulari neutraq; tantum.
palme of the hande. fyre genus feminini nothynge iustũ iniustũ
Hir pyr pus & ador nihil & nil fasq; nefasq;.
no nen odor dt gummi dt cœnum .i. pro sola voce sumpta
Cim sic clausa per i, simul u, vox materialis.
.s. gñm tryfullynge wycked
Et commune trium iungas nequam simul adde.
a whale nemus Thessalie a pounde weyght
Hęc cete & tempe pluralia, pondo triumq;
so many as many
Hęc generum tot quot totidem numeralia cuncta.
vt quattuor/decem/viginti/quadraginta/octoginta
Post tres ad centum quę primæ sunt speciei.
hoc mille indeclinabile
Mille dat hoc fixum singlari non variatum.
In plali nrõ hec mllia/grõ hoꝝ milliũ/dtõ his millibus ꝛc.
Cuius pluralis ternæ fit millia flexus.
In plali nrõ hi et he et hec mille indeclinabile
Plurali inflexum genus omne est mobile mille.
Rectum & quintum casum tm̃ habentia.

BRITISH MUSEUM

A. ntī .i. bocatiuꝰ ablē paꝰ hapē
Recti vel quinti voces tantum potis expes.
mag ꝑ aucte macrus/cta/ctum
Macte tenet quintum, priſcis & mobile flexum.
.i. fortuna amorem
ntō vc ō ablō ntō actō ablō
Fors dabit o fors forte lueſq; luem lue tantum.
a cōſumpcyon ſanies et ſanguis corruptus
in ntō actō ablō gtō ablō
Tabes dat tabem tabe, at tabi niſi tabo.
¶ Accuſatiuum ſolum habens.
ad magnitudinem. vt ſentit Walla. anglice (as moche
Inſtar ſinglarem quartum poſcit ſibi ſolum.
¶ Ablatiuum ſolum habentia.
.i aſtucia enydent by wyte he of free wyll
Aſtu cum promptu natu dic ſponteq; ſexto.
¶ Ntō & vctō ſingulari carentia. Maior natu (elder) Minor natu (ponger)
.i. patre tactis
Singlari recto quintoq; carent ditionis
an ooꝛe dethe deyntey mete a ꝓꝛayer .i. fructus
Remigis atq; necis dapis & precis addito frugis.
a wande oꝛ a typpynge a courſe oꝛ
rodde oꝛ a cudgel caret actō a ſtydde poſſibilitatis
Verberis & quarto, vicis aufer opiſq; datiuum.
caſus pluralem
Plurales retinent omnes, vicis at genitiuum.
refuſeth numero
Abnuit, & caſus plurali omnes ditionis.
¶ De vctō & ablatiuo carentia.
ntō ꝑ actō as moch e
Dic bis tantundem tantidem dans genitiuo.
moꝛe
Hoc plus dic recto & quarto, pluris genitiuo.
declinationiq;
Hi ſimul hę plures, hęc plura vt mobile ternæ.
¶ Vocatiuo tantum carentia.
interrogotiuum diſtributiuum relatiuum
Quærens diſtribuens infinitum referenſq;
negatiuum vtrō caſu
Atq; negās quinto careant pronomina cuncta
Exceptis omnis noſter noſtras meus & tu

¶Datiuo & vocatiuo carentia.

Hæc vis,huius vis,hanc vim,dicas & ab hac vi.
Plurali hæ vires,hæ vis dederatq; vetuſtas.

¶Mtm̃ & actm̃ ſolum plurali habentia.

helpe denyenge
Suppetiæ inficiæ quarto as ſolum retinebunt
Hæ ſimul has grates,repetundarum repetundis

¶Plurali numero carentia.

Propria cuncta carent plurali,elementa metalla
Liquida quæ ſignant,& humi naſcentia ſicca
Cum toto ſi ſignet idem pars quęlibet,At quũ
Pars non ſignet idem cum toto,pro ſpecie ve
Diuiſa a toto capitur,quum materię ve
Pro forma,quũ fit tranſlatio,opinio,& vſus,
Euentus,diuiſio fit,pluralia flectas
Et quæ natura careant ſinglari vt Athenæ.

¶Plurali nũcero carẽt ꝓpꝛia noia dꝰ.oꝝ./hoim/bꝛbũ/montiem/ſiluarũ/fluiꝰ ꝫ alioꝝ locoꝝ:ꝫ quattuoꝛ elemenꝫ ignis/aer/aqua/terra/ꝫ metalla/bt ferꝛũ/plũbũ/et liquidũ/bt oleum/lac/butyꝛũ/et hum naſcentia ſicca. bt piper/cicer. Et hoc intelligendũ eſt quoties quelibet pars ſiḡt idẽ cũ ſuo toto. bt quelibet pars aeris eſt aer/quelibet pars ferꝛi eſt ferꝛũ/quelibet pars olei eſt oliũ/ꝗlibet pars piperis eſt pip. Sed qñ ꝗlibet pars ſignet idẽ cũ ſuo toto pꝛales calus habet. bt in floꝛibus ꝫ fructibus. Vnde ꝗlibet pars roſe non eſt roſa. Siliter qñ pars ſumitur ꝓ ſpecie a ſuo toto diuiſa. bt aque qñ ſumunt ꝓ fluuiis a mari diuiſis. Terre ꝓ inſulis ꝫ regionibus a terra cõtinenti diſiunctis. Aut qñ pars ꝓ foꝛma alicuius materie accipit. bt panes ꝓ partibus in maſſã rotũdã effigiatis. Aut qñ fit trãſlatio/bt ignes quũ ſiḡnt amoꝛes. Virg. Incipe Moyſe pꝛioꝛ ſi quos aut Phebilidis ignes. Aut opinione/bt bulgi qui opinabãtur plures eẽ ſoles. quos Virgilius imitans dixit. Quid tantũ Oceano properãt ſe tingere ſoles. quedã etiã bꝛia pꝛalẽ habẽt. bt frumẽtis apud Maronẽ. Quedã enũtu. bt Catones duo fuerunt. Quedã diuiſiõe. bt Galliaꝝ. alia belgica, alia celtica. ꝗdã natura bt athene cunc

¶Annotatio de quibuſdã pꝛaliter declinatis.

a welſyuinge a ſtãdynge podell water troubled a lake oꝛ podell
Plurali flectes fons ſtagnum ac vnda lacuna
playne ſee a rẽnyng water ſonce oꝛ hurnour rẽnnyng water a lake oꝛ a myre
Aequor ſic fluuius ſuccus ſic flumen & amnis
a cuppe a welle oꝛ ppꝛte water rennyng water a lake oꝛ a myre
Pocula vel puteus laticeſq; fluenta lacuſq;
troubled ſee water ſee dꝛynke a fenne oꝛ a marres
Et freta cum limphis mare potio,ſicq; paludes
cocbell rue enyon peſe ootes
Cum ioliis rutas cępas piſas & auenas

beneſ ryſe all maner cõne ſerrekytche
Meloneſq; fabas lentes frumenta lupinos
ſtrawbery vt roſe/lilia/viole/poma/pyra/ceraſa
Fragaq; citrullos florum ſic nomina fructus.
¶Annotatio de carẽtibus gtõ dtõ & abltõ pl'alibus
Plurali genito terno ſextoq; carebunt,
a mouth bras hony ſee coũtre encẽſe lawe barley wyne
Os æs mel mare far rus thus ius hordea vina
pocula .i.potus mellitus meythe mulbery vt macies⟨lẽneſſe⟩ declinationis
Defruta ſic mulſum morum ſic nomina quintæ
edge of ony wepen
maner ſyght of the eye a kynde a face
Demptis maneries acies ſpecies facieſq;
a kynred a thyng tymbre meridies⟨noone a daye
Progenies res materies cum prole dieſq;
a ſpyt or broche ceteros caſus habet berua berubus
Pluraliq; veru careat tantum genitiuo
¶Maſculina ſingularem nũmerũ tantũ habentia.
the ſee
Singlari tantum flectes hęc maſcula pontus
blode ſalte pyſon all maner bytell/or meet durſte the wange tothe
Sanguis ſal cacer penus & puluis genuinus
the euen ſterre idem dunge ayre the boxlde the ayre
Veſperus & veſper fimus aer mundus & æther
moſſe the ſonne ſmoke mudde or ſlime of the erth cingulum beneris
Muſcus ſol fumus limus veneris quoq; ceſtus
At quandoq; leges mundos fumos genuinos
Pulueribus cum ſanguinibus ſed rarius vſu.
¶Fœminea ſingulari tantum.
Fœminei generis ſinglari hęc flectito tantum
laude or prayſe name helthe praſe ryches yonge age idem
Gloria fames ſalus pax gaza iuuenta iuuentus
lyght derth lyfe moxrẽ thyrſt hongre olde age
Lux mors vita lues ſitis eſurieſq; ſenectus
an oke apple a ſtake of woode cought groũge infeccyon colere
Galla ſtrues tuſſis tellus contagio bilis.
a faute bytell yſſue or chylbre groũde ſpryngolde chaſe a ſpotte
Culpa penus ſoboles humus & pubes fuga labes
euentyde colere a chylde a toke or proue ſande
Veſpera cum cholera proles iuncta indole arena

matter or fylthe
hongre rest. pardon rest corruption
Atq; fames requies venia atq; quies sanies q;
rotnes of woodor
horneste wormeeten yse. lenesse fayth & truthe
Canicies caries glacies macies q; fides q;
a glotony madnesse fylthynesse people/plebel
Ingluuies rabies, sic illuuies, quoq; plebes.
His ia que formant abstacta sequentibus addas.
bysdome innocēce malyce wodnesse conceytesnesse.
sapientia infantia vecordia. insania anaritia
Ex sapiens infans vecors insanus auarus
sauynge powerte. prudens remēbrauce vnlerauce chyldhod madnes
pcimōia dl citas. iopia prudētia memoria eloquentia puericia amentia
Parcus inops prudens memor e(q;)loques puer amens
labour madnes. wyckednes powerte
diligentia demencia pernicies vel tas pauperies vel pauperras
Di(q;)ligens demens, ex pernix pauper & in tas
At quando q; leges luces paces & arenas.
Gazas & vitas raro & amicitias.
Neutra singularia tantum.
ryght or lawfull wronge corrupcyon
Nentra carent hec plurali fas atq; nefas pus
genus fru- dyrte or
enen mentt olde age myre a sere grounde
Vesperum ador fenium cœnum soliumq; solumq;
enā sterre palme of the hande see hell byrdlyme scarter colour
Vesper hir atq; salum barathrum viscūq; luctūq;
age nothynge idem idem nede idem
Aeuum nil, nihilum nihil atq; necesse necessum
eibus per angelos
god of ryches filijs Israel datus glasse pashe or ester mornyng chambles
Mammona manna vitrū cū paschate mane macellū
the spryng tyme sope or slethe deth poyson comen people see.
Ver nitrum lęthum virus vulgus pelagus q;
all maner bytell of mete hoc hoc
Atq; penus penoris coniunge penumq; penuq;
tempus quo ntg
intermittitur an ere of eorne frost
Iusticium spicumq; gelu, simul antea dicta.
¶ Antea dicta. vt noia metallorū exceptis es ris/et electrū. noia liquidorū/vt fle-
gma oleū. Noia siccorū/vt tritici/piper/humi nrscētia herbarū noia / vt apium/
crocum que pluralē (vt diximus) refugiunt. quedā pluralē tamen habent/vt equos,
mel vinum, &c. de quibus superius dictum est.

¶De his que naturaliter ſingulari carent.

Natura careant ſinglari nomina multa
Feſtorum ſiic ludorũ numeralia primi
Ordinis & que diſtribuunt, variis quoꝙ conſtant.
Et pro maſculinis, capitur dum mobile multis

¶Singulari numero naturaliter carẽt noia quattuoꝛ modis. Ordino noia feſtoꝛ et ludoꝛũ tã maſculina: vt appollinareſ/ q̃quatrieſ/circẽſes/ ꝙ ſemmina/vt Neomenie ꝙ etiam neutra/vt oꝛgia/bacchanalia/neptunnalia/reporia/taurilia. Scõ nũeralia noia tã primi oꝛdinis/vt duo/ treſ. ꝛc. ꝙ diſpartitiua/vt bini/trini. licet poeticẽ interdũ legitur ſepteno gurgite' p ſeptẽ gurgitibus. Tertio (ſedũ Seruũ) Que non niſi ex pluribus cõſtant /vt ſcale/bige/trige/ quadrige/litere p epiſtola. arma/quiſquilie/ſ. ope. ꝛc. Quarto adiectiua p pluribus maſculinis accipi ſolita/vt crini pro capillis. Superi/inferi poſteri/minoꝛeſ maioꝛeſ.

¶Maſcula tantum pluralia.

inſignia conſulum

Maſcula ſunt iſthęc tantum pluralia, faſces
merry ꝛceyteſ grete rayles oꝛ barreſ ſkyntes in heuen. vnder chambꝛeſ
Atꝙ ſales clatri cum cœlitibuſꝙ penates.
cronycles lamẽtacyons hoꝛe heres uettes foꝛ dere pyllers
Annales threni cani cum caſſibus antes
vpon bꝛode hatcheſ
in a ſhyppe ſpyꝛites of hell. gentyll men. ſpyꝛites of hell ſpyceſ
Atꝙ fori manes proceres Lemures & odores
lattes wyndoweſ rayles at the tylte ende tribus que-
oꝛ grate a graue a carceres dam Titij
Cancelli loculi cum carceribus titienſes.
parſ tertia ppli Romani ſcabes in the heed Romani primi
Eaſti ſic luceres cum furfuribuſꝙ quirites.
a payꝛe of tables a kynred libelli
Adde pugillares natales co(ꝙ)dicillos.
dii gentaleſ hauthoꝛ- fryſon oꝛ
pꝛyuateſ goddeſ ne groſe
Atꝙ lares ſentres vepres deducta per ates
grete men heedes oꝛ cheke men beſt men of a rowne
magnateſ pꝛimateſ optimatis
A magnus primus ſimul optimus, anteꝙ dicta.
Authori aſcribas aliter tibi ſi qua reperta.

¶Ante dicta vt in ſuperioꝛi pꝛecepto. Adiectiua q̃ pꝛo pluribus maſculinis accipiũtur/ vt ſupi/minoꝛeſ. ꝛc. Feſtoꝛ ꝛ ludoꝛ vt appollinareſ/tricẽſes. Nũeralia/ vt duo treſ bini. Qõ ſi qua aliter repias/ authoꝛitati aſcribas. Nã apud Iuuenalẽ leges pterẽ. apõ Perſiũ ꝛritẽ. apõ Virg. carcerẽ p equoꝛũ cuſtodia. apud Ouid. bepẽ q̃ cũ poetica licẽtia ymittunt in ꝙluctudinẽ trahẽda diſſertio. Sũt etiã multa q̃ in alia ſigatiõe ſingularẽ hñt. vt ſal p ꝙdimẽto ſed tũc pꝛali carẽt. Itẽ faſciſ p ſarcina aut põdere. Virg. Ego hoc te faſce leuabo. Et carcer p noxioꝛ cuſtodia pꝛali carẽs ſũ multꝫ adiect. vt minoꝛ maioꝛ. ꝛc. q̃ aꝛr ſigat ꝙ cũ p fixis ſumẽtur.

¶Feſti dies dicti ſunt q̃ bus licet fa ri p̃ꝛoꝛitꝛis verba do/dico/abdico

¶Fœminea tantum pluralia.

Fœminei generis ſunt hæc pluralia tantum

ante dicta inferorum .ix. daye before the the fyrſt daye of
bei facra ſacra feſti dies idus in the kalende euery moneth

Argutiæ inferiæ ferię nonæ atq; calendæ

iappys or pray or vantage taken in warre
flatteryng tryfuls beſom pręde ab hoſtibus capte

Blanditię nugæ ſcopæ ſic manubiæq;

truſe or an army or an the myddelmoſt dayes
fyrſt fruytes reſpyte inteſtina hooſt of men of euery moneth

Primicię inducię lactes copię ſimul idus.

funerals or nyght or lyenge in wayte thyetynge
a feyre dyrygyes derkenelle or deceytes manallynge

Nundinæ & exequiæ tenebræ inſidiæq; minæq;

purgamenta terrarũ tã hominũ quã montes altiſſimi quã
vel decid ex arboribus ſerpentiũ ſpolia Italiam a Gallia et
aut floribus decidit ſtonge a denne a cradle Germania diriminit

Quiiquiliæ exuuiæ latebræ cunæ ſimul alpes

q̃dã obſervationes vẽti platidiſſimi ori-
ſiue ſolẽnitates/ſiue entales q̃ ſoli ingre- domus
remaynynges watche ſacra apud indos diente leonẽ flant puata.

Relliquię excubiæ ceremoniæ Etheſiæ & ædes

mong Rome horſe har- montes
weddynge, ſiue vicus neys hiſpanie

Nuptię & exquiliæ phaleræ Gades quoq; thermæ

wanton deſyres
occaſions or
pyches inſtigacyon organ pypes baryaunce or ennemyte

Diuitię illecebræ cantes inimicitięq;

fendes of fu- thre goddes brachia ſcor- nomen bibis
ryes of hell ryches of fauour pionis bibanitates Minerue

Diræ & opes Charites chelæq; facetię & Athenæ.

a payre fendes thre goddes thre goddes
of gates of hell fatall of fauour euyll ſpyrites

Atq; fores furiæ Parcæ Gratiæ quoq; laruæ

quoddam genus
indumentum a wycket diuinationis bi locorum noia/Thebe. ꝛc.

Induuię valuæ ſortes ſimul antea dicta.

¶Antea dicta/bi ſuppẽtie ꝛ inficie q̃ ntõ ꝛ actõ tñ habent ſiliter grates. Et ea q̃ ex plibus cõſtant/bi bige/trige. ꝛc. Et numeralia bi bine/trine: nõ poſſũ nõ mira ri quorũdã inſcitiã q̃ affirmãt hec nomina mappa/plaga/palea/nenia/naris/cõpes/antẽna/ꝛ alia ſingulari carere cũ apud peritiſſimos in ſingulari reperiũtur.

¶Neutra pluralia & ſecundę declinationis

Neutra hęc plurali tantum flexuſq; ſecundi

trumpettes tentes wepens cradels loca aſpera

Claſſica cũ caſtris ſimul arma crepundia teſqua.

ꝑ uincia Scythie gerlãde. bubbles in a bres. rockes in the see. space of. b. vere.
Bactraq̃ cum sertis sic extra Ceraunia lustra.
a cradell the herte strynges
Et cunabula sic precordia lachana flabra
pocula bel scypht the top of a hyll anterioꝛ pars nauis ferrate.
His carchesia sic iuga montis rastraq̃ nauis.
electyons
tẽpoꝛa quibus cõsules eliguntur
Dyrges sacrificia que moꝛ tuis impendunntur.
Adde comitia sic artaxata thenthera iusta
¶ Attẽdat lectoꝛ quedã ex his in singulari declinata/sed tunc aliter signt /bt rastrum cum ꝓ rictu auis sumitur/similiter iugum ꝓ boum colligamine.
¶ Neutra pluralia tm̃ & tertię declinationis.
Hęc terni flexus tantum pluralia neutra.
longe walles of the wlappe in a bt parentalia/ bacchanalia.
gutters a towne cowe oꝛ an oxe oꝛgia/cerealia.
Ilia mœnia sic palearia iungito festa.
bt bacchanalium/bel oꝛum. festa Bacchi.
Quæ genito ternę flexure suntq̃ secundæ
ea q̃ a dote dantur bel a shepe herdes
viro bel femina cotes mapalia idem
His sponsalia sic magalia palia iunge.
carmen ꝓ Pindari poete: ponnde nemus Thessalie amenissimum
Et pæana simul pondo tempe inuariata.
¶ De heteroclitis tam gñe q̃ declinatione variis.
¶ Masculina in singulari, & neutra in pl̃ali.
bt hic tartarus in pl̃ali hec tartara
Masculain us primo numero, sed a neutro secundo
ꝓmontoꝛiũ mons genus toge leuis angustęq̃.
hell. a hyll in troye Laconie Arcadie etiã pro rugatuca pannoꝛũ
Tartara Dindyma Tęnara Mænala suppara dicas
mõs Thracie. saple clothe bode cacumina mõtiꝫ Ide in Troia mons Laconie
Isinara carbasa pilia Gargara Taygetusq̃
hell a whale hell
Additur infernus cetus dum piscis auernus.
Plurali hęc cete dicas tamen inuariatum.
¶ Masculina singulari, masculina & neutra pl̃ali.
Masculasinglari, plurali hęc masculaneutra
mõs Cãpanie vbi nascẽ- tape oꝛ gar-
tur vina et ꝓ vino ponitur mynge an hyllynge. a place. a course gyrdle
Massicus atq̃ iocus sibilus loca balteus adde
cõmandement chaunce lycence
Iussus & euentus permissus masculaquartæ

vt hoc iussa orum
Neutraq; plurali (ceu sentit Valla) secundæ.
vt hoc iussum/euentum/permissum/a inde hec iussa/euenta
Ast hęc sæpe per um reperimus & hinc fit a neutrum.
¶ Fœminea singulari, plurali neutra.
vt hec pergamus .i. singulari in plali hec pergama
Fœminea hæc primo numero sunt neutra secundo,
walles of trope a pasture stuffe of housholde
Pergamus & zizania pascua iunge supellex.
vt hec bucolica/ce pastorale carmen. In plali hec bucolica orũ. hec rethorica/ce
Nomina librorũ vel ine, vel a, iungito & artes.
In plurali hec rethorica/orũ vt altilis in plali hec altilia
Fœminei generis pro fixo & mobile sumptum.
arbor in Syria vnde manat gum-
sume tree mi quo testes tinguntur
Arbutus intybus, & sic galbanus addito, quidam
vt arbutum in plurali hec arbuta
Censent hęc sed in um variari, hinc exit a neutrum.
¶ Neutra singulari mascula plurali.
Neutra hęc singlari, plurali mascula dices
campi ameni in inferno a hole a cyte in greee
Elysium cœlum specus (vt vult Seruius) Argos.
¶ Neutra singularia, mascula & neutra plurali.
Singlari hęc neutra, & plurali mascula neutra
ehe bytte of a brydell ehiede pryson a leche a rake a hors collee
Frænum filũ claustrũ porrũ rastra capistrũ.
¶ Neutra singulari, fœminea plurali.
Singlari hoc epulum, dic hę plurali epulæq;
bathe balnee balneum
Balnea plurali, vel eæ singlari ab eum dat
a denteth nunc non est in vsu
Delicium antiquum, plurali at deliciæ nunc
Nundinæ item tantum plurali, nundinum at olim
¶ Fœminea singulari, fœminea vel neutra plurali.
Ae vel a plurali fructus dat amygdalum, at arbor
an almonde tree
Hæc dat amygdalus, vel amygdala Plinius inquit.
Hæc cępa, hę cępe, dat cæpe hoc inuariatum
¶ Genus & vocem variantia & nõ significationẽ.

Veſper erum vel era capitur pro fine diei.

euen sterre vesperus vesperugo the euen sterre

Stella hic veſper erus, vel hæc vgo hic heſperus idem.

Hic tapes etis, dic hocꝙ tapete tapetum.

a cite of troye

Ilios hæc dices, hoc Ilium & Ilion addes.

a margarite stone margarita margàritum

Margaris hæc & rita ſimul, vel Seruius hoc tum

Hic gibbus gibber dices, hæc gibbaꝙ raro

Hæc ſpica, at raro hic ſpicus, dic hoc quoꝙ ſpicum

a hoꝛne frǒste

Hoc cornu atꝙ gelu, tamen hic cornus gelus olim

a lymme. a nose

Hic artus naſus, quondam artu naſaꝙ naſum.

¶ Maſcula in us, & neutra in um.

hic clypeus vel hoc clypeum

Nunc hic us in recto, vel hoc um quandoꝙ reperta.

a shelde cǒpas of the mouth. a buffet. a staffe maꝛaynge

Hæc clypeus rictus colaphus baculus monituſꝙ

a naꝛowe lane a gloſe an hatte

Angi(ꝙ)portus commentarius atꝙ galerus.

a heſe an hakte of a knyfe trybute

Et calcaneus & capulus, magis umꝙ tributum

a ſpatte a rale oꝛ courſe

Et ſeſtertium item tignum ſic curriculum dant

de hec pyꝛus ꝺ oc pyꝛum

Arboris exit in us nomen forme um quoꝙ fructus

a borhym a herthyf. maꝛkelynge a bomle
fundum mundum lucrum ſinum
a grounde woꝛld moꝛynge a boſum

Hæc fundus mundus luctus ſinus quoties um

In recto formant aliud tunc ſignificabunt

¶ Fœminea in us, & neutra in um.

crystall

Criſtallus nardus ſimul abrotanuſꝙ ſaguntus.

an indenture peſe

Vm quandoꝙ tenent, dic ſyngrapha piſa per umꝙ

¶ Maſculina in er, & fœminea in a.

panthera a stondynge pece. cratera

Aethera ſic æther panther crater ſimul era.

¶Hic hęc hoc us, hoc in u & um.
Non declino penu neutrum, penus hoc penoris dat
Hic penus hęc quartæ, neutrale penumq; secuudæ
Si recto varies specus atq; specumq; specuq;
a mylke payle a vessell to mylke in
Hoc mulctrale feres hoc mulctrum mulctraq; per hæc
¶De vsitatis & antiquitatis.
gume that cometh of trees. mustarde sede
Is dederant olim nunc i, gummi atq; sinapi.
surnappe a nette .i. dices a cyte in Italy
Gausape ræte feres nunc & Pręneste, sed olim
gausapum gausapes
Gausapis & pum pes Pręnestis sic quoq; rætis
¶De non vsitatis & antiquatis.
dust gourde all hegs
Nunc is & er quondam puluis cucumisq; cinisq;
vnder xiiii. yere a share
Impubis, sed nunc impuber vomer in vsu.
¶Quæ ntm̃ varium efferunt sub eodē genere.
Is simul er retinent hęc recto mascula casu
of the fylde swyfte wourshypfull vpon fote an horse backe
Campester volucer celeberq; pedester equester
swyfte mery of the wood holsome:
Acer sic alacer siluester iunge saluber
of the fenne swyfte he that hepeth a wages
Adde paluster eis celer, at dic raro sequester.
¶Os & or in nominatiuo habentia.
fauour a tree worshyppe
Or simul os recto retiuent ador arbor honorq;
er halacyon noyse fayre speche
Et vapor & clamor lepor iis coniunge laborq;.
¶Vs & er in nominatiuo habentia.
congrefyll he a spanyarde vt ab greco Ænādros enāder vl dzus
Dant us & er conger vel hiber, ros ductaq; græcis.
prosperus/puerus/asperus
Vs quondam, nunc er, prosper pauper puer asper.
¶Masculina nominatiuum variantia
Hæc varia in recto casu mascluna reperta

a moyte a yonge lamon a water in Rome
Mugilis & mugil Tybris Tyberiſq; reperta
fluuius Germanie a goyenge fyſſhe
Sic Arar ac Araris, ſeu globio globius atq;
a gaymynge or playe a bable
Ludio ſiue dius vel ludus puſio puſus
delphen fyſſhe a man of araby
Delphin delphinus vel arabs arabiſq; arabuſq;
a ſigne in heuen an elephant a ſtroge or a wyppe
Scorpius ac elephas elephantus ſcorpio iunge
fluuius Italie in Tybertin deſcendens blode a whyrle wynde
Hic anio nerio nunc dic ſanguis quoq; turbo.
Aſt ani en quondam nerien ſanguen quoq; tuben.

¶Fœminea nominatiuum variantia.

Fœminei generis recto variata leguntur
ſawe duſt/or mulloke
hęc ſtips hęcq; ſtipis ſimł hęc ſcops hęc ſcobis hęc plębs
the people a bee a ſallet or a helmet
Hęc plębes, hęc apis vel apes, hęc caſſida caſſis.
fatneſſe a baley
Hęc adipes vel adeps, hęc vallis raroq; valles.
a yonynge circũſtaunce compages/ambages
Compago ambago tam ges q̃ go retinebunt.
phorcynis. filius Thoſoe nymphe patris Homeri vbs in thera inſula
Is ſimul in Phorcyn Salamin retinent & eleuſin.
vt claritudo claritas vt mundities or munditia
Multa per vdo vel as abſtracta per es vel a ponas

¶Confuſa in rectis obliquis diſtincta.

Confuſa hęc recto diſtincta ſed in genitiuo.
Lens frons glis ſemis domus & pecus addito caſſis
Vaſq; fides cancer veſper Silueſter & acer.

¶Lens lendis (a nytte (lens lentis (ryſe) Frons frondis (a bough) Frõs frõtis (a foze heed/ Glis gliris (a claye) Glis gliſſis (a claye) Glis gliris (a dozmauſe. Semis indeclinabile (halfe in ony maner thynge. Semis ſemiſſis (halfe a pounde (Domus domi (at home) Domus domus (a houſe (Pecus pecoris (catell/as ſheye goores. Pecus pecudis/beeſtes as oxen koyen calues and ſuche other. Caſſis caſſidis a ſallet Caſſis caſſis/a nette. Vas vadis/a ſurety or bozowe/vas vaſis/a veſſell Fides fidei/truth faſtneſſe ꝓmes. Fides fidis/a ſtrynge. Cãcer cancri/the ſigne of the crabbe/Cancer cris/the cãker worme. Veſper veſperi/the euẽ ſterre/veſper veſperis/the euen tyde. Silueſter ſilueſtri/viri ꝓpriũ. Silueſter tris/of the wood Acer aceris/a maple tre. Acer acris/ſwyfte/ſowre/or treſe.

¶De noibus incerti gñis dictũ eſt in gñibus de

declnatione noim ludoꝝ festorū domus & ambo
Vrian- superius in declinatione dictū est.
tia decli a bessell
natinoē Hoc vas dat vasis, plurali hęc vasa dat orū
an acre of lande iugeri
Iugerū erit flexus singlari nuncq; secūdi.
iugerum iugeribus nūero flexus
Iugera rumq; ribus plurali fit quoq; terni
¶ Secūdæ & tertiæ declinationis.
Iuppiters smythe cancer canceri (a sygne a clowe of yerne
Mulciber & cancer necnon globus atq; sequester
cancer canceris/the canker wozme
Flexuræ ternæ sunt & quandoq; secūdæ
¶ Tam quartæ q̄ secūdæ declinationis.
Hęc sunt flexure nunc quartæ nūcq; secūdæ.
a heppe tree a pynarde a fygge/or fygge tree
Cornus sic pinus pro fructu aut arbore ficus
an entre/or bestry. an ohe. bey tree. rayssynge of people
Ac adytus quęrcus laurus cantusq; tumultus.
a lake or myre. apparell warnynge cost bytell
Et lacus ornatus monitus sumptusq; penusq;
His addunt aliqui raroq; reperta secūde
berynge syghte a stryde leuynge grouynge
Auditus visus passus victus gemitusq;
a syghte flowynge a wodde a berse mournynge
Aspectus fluctus saltus versus quoq; luctus
a bedde fyllynge an army or an hoest a parlyament
Lectus piscatus exercitus atq; senatus
bythe gaynes berbs company hete or trouble
Ortus cū quęstus obitus cœtus simul æstus.
Deficiunt quarti flexus laurus monitusq;
Annota Casibus in ternis numeri sextisq; vtriusq;
tio. ¶ De formatione graduum comparationis.
Mobile quod possit siue augeri minui ve
Tres tenet hosce gradus, positum, mediū, superātem.
¶ Formatio comparatiui & snperlatiui
gradus .i. comparatiuus vt docti doctior
A posito medium formes sic, a primo (or sibi iuncta)

vt fortis fortior .i. superlatiuum
Casu qui fit in i, similiq; modo superantem
vt docti docti ssimus. a forti fortissimus
Si iuncta atq; simus formes ex i vel eodem.
vt strenuus. tenuis
Vs simul is quando vocalis forte prcibit
vt magis strenuus magis tenuis
In vice tunc medii sumas magis & positiuum.
¶ Alia annotatio comparatiui.
Iunior a iuueni remonens ve caret superante.
Datq; sinisterior quamuis non rite sinistri.
malue or worse
Deterus aut deter vel detero deterior dat.
¶ Annotatio superlatiui gradus.
vt niger nigerrimus
Rectus in er formant (rimus adiuncta) superantem
Excipitur dexter quod dat timus atq; siniſter.
vt deterrimus deterrimus
Detero sic vetus rimus a deterq; veter dant
saturrimus et saturissimus maturrimus et maturissimus
Turrimus atq; simus formant satur atq; maturus.
vt humillimus / similimus / facillimus
In limus si vertunt humils similis facilisq;
agillimus gracillimus docillimus
Atq; agilis gracilis (ceu Valla refert) docilisq;
¶ De iis q̄ rite nō formāt grad⁹ sed aliunde sumunt
Hæc rite aut graduum formam seruant aliunde,
Aut sumunt, magnus vult maior maximus, atq;
Paruus vult minor & miuimus, bonus & melior dat
Optimus, atq; malus peior sic pessimus inde
Multus plus sic plurimus, atq; potis potiusq;
Inde potissimus, a nequamq; ior issimus exit.
¶ De aliis quæ aliunde mutuantur.
vt grandiloquus. a loquor a sequor a voto a facio
Clausa dicus loquus atq; sequus volus & ficus orta
A verbis medii formam simul & superantis
vt grandiloquenti / quentior / quentissimus
Ficto (vt grandiloquens) sunt a participante.

Annotatio comparatiui

Alia annotatio de sup. latiuo.

¶De iis quæ carent ſuperlatiuo

bt valde ſenex/valde iuuenis/valde memor/valde obnixus

Iſta ſenex iuuenis memor obnixuſq; adoleſcens

Per valde & poſitum ſupplere volunt ſuperantem.

¶De præpoſitionibus comparantibus

Ante dat anterior formato ſecus ſeciorq;

Subterior donat ſubterq; carent ſupærante

bt citerior/biterior/exterior interior

Ex ra dant erior citra, vltra, extra, ſimul infra,

ſuperior bt citimus/infimus/bltimus extimus

Atq; ſupra, dat imus citra, infra, vltra, ſimul extra

Quod ſimul extremus donat ſupraq; ſupremus

Vel ſummus; poſt poſterior poſtremus habebit.

Et prope dat propior ſic proximus proximior dat

¶De aduerbiis comparantibus.

bt penitior

Ex us format ior penitus penitiſſimus, exit

onge a go. forther fyrſt gretely more

A pridem prior & primus, magne magis effert

moost longe longer diutiſſime ofte

Maxime itemq; diuq; diutius & iſſime ſæpe

ofter ofte ofte very late

Sæpius & ſæpiſſime habet, nuperrime nuper

lwyfter

Ocyor ex ocys græce atq; ocyſſimus exit.

¶De iis quę carent ſuperlatiuo.

later late ynough better

Serius a ſero tantum ſatis & ſatius dic.

otherwyſe

A ſecus & ſecius, careant omnes ſuperante.

De iis quæ comparationem non faciunt.

ſed aliunde mutuantur bt plus bt ſtrenuus

Raro gradus proprios ab iis vel uus reperimus.

bt reuerendus colendus hon. Iunonius decorus diſcretionis

Nec dus verbali, nec de cus ci geminatum.

¶Cicero in Anthonium pyerpor pientiſſimū non piſſonis dicendū. Salluſtius diligens ſtrenuus quiſq; maxime ſtrenuus/docet ſtrenuiſſimus vix reperiri.

FINIS.

¶Impreſſum per me Petrum Treueris.

28 MR 59